

Lag

om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar;

utfärdad den 28 november 1996.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar,

dels att 1 kap. 4 §, 8 kap. 5 och 13 §§, 10 kap. 6 §, 11 kap. 12 § samt 13 kap. 1 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas fyra nya paragrafer, 1 kap. 5 och 6 §§ samt 9 kap. 15 och 16 §§, av följande lydelse.

1 kap.

4 § En ekonomisk förening är moderförening och en annan juridisk person är dotterföretag, om föreningen

1. innehar mer än hälften av rösterna för samtliga andelar i den juridiska personen,

2. äger andelar i den juridiska personen och på grund av avtal med andra delägare i denna förfogar över mer än hälften av rösterna för samtliga andelar,

3. äger andelar i den juridiska personen och har rätt att utse eller avsätta mer än hälften av ledamöterna i dess styrelse eller motsvarande ledningsorgan, eller

4. äger andelar i den juridiska personen och har rätt att ensam utöva ett bestämmande inflytande över denna på grund av avtal med den juridiska personen eller på grund av föreskrift i dess bolagsordning, bolagsavtal eller därmed jämförbara stadgar.

Vidare är en juridisk person dotterföretag till moderföreningen, om ett annat dotterföretag till moderföreningen eller moderföreningen tillsammans med ett eller flera andra dotterföretag eller flera andra dotterföretag tillsammans

1. innehar mer än hälften av rösterna för samtliga andelar i den juridiska personen,

2. äger andelar i den juridiska personen och på grund av avtal med andra delägare i denna förfogar över mer än hälften av rösterna för samtliga andelar, eller

3. äger andelar i den juridiska personen och har rätt att utse eller avsätta mer än hälften av ledamöterna i dess styrelse eller motsvarande ledningsorgan.

Om ett dotterföretag äger andelar i en juridisk person och på grund av avtal med den juridiska personen eller på grund av föreskrift i dess bolagsordning, bolagsavtal eller därmed jämförbara stadgar har rätt att ensamt utöva ett bestämmande inflytande över den juridiska personen, är även denna dotterföretag till moderföreningen.

Moderförening och dotterföretag utgör tillsammans en koncern.
Med koncernföretag avses i denna lag företag i samma koncern.

5 § I de fall som avses i 4 § första stycket 1-3 och andra stycket skall sådana rättigheter som tillkommer någon som handlar i eget namn men för en annan fysisk eller juridisk persons räkning anses tillkomma den personen.

Vid bestämmandet av antalet röster i ett dotterföretag beaktas inte de andelar i dotterföretaget som innehas av företaget självt eller av dess dotterföretag. Detsamma gäller andelar som innehas av den som handlar i eget namn men för dotterföretagets eller dess dotterföretags räkning.

6 § Vid tillämpningen av 4 och 5 §§ avses med andelar aktier och andra andelar i juridiska personer.

8 kap.

5 § Minst en revisor skall vara auktoriserad, om

1. tillgångarnas nettovärde enligt fastställda balansräkningar för de två senaste räkenskapsåren överstiger ett gränobelopp som motsvarar 1 000 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde under den sista månaden av respektive räkenskapsår, eller

2. antalet anställda hos föreningen under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren i medeltal har överstigit 200.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan i fråga om förening som avses i första stycket förordna att en viss godkänd revisor får utses i stället för en auktoriserad revisor. Sådana beslut är giltiga i högst fem år.

Första och andra styckena gäller även för en moderförening i en koncern, om

1. nettovärdet av koncernföretagens tillgångar enligt fastställda koncernbalansräkningar för de två senaste räkenskapsåren överstiger det gränobelopp som anges i första stycket,

2. antalet anställda vid koncernföretagen under den tid som anges i 1 i medeltal överstigit 200, eller

3. moderföreningen inte upprättar koncernredovisning och nettovärdet av koncernföretagens tillgångar, enligt fastställda balansräkningar för koncernföretagens två senaste räkenskapsår, på moderföreningens balansdag överstiger det gränobelopp som anges i första stycket.

I andra föreningar än som avses i första eller tredje stycket skall en auktoriserad revisor eller en godkänd revisor utses, om minst en tiondel av samtliga röstberättigade begär det vid en föreningsstämma där revisorsval skall ske.

13 §² Revisorerna skall för varje räkenskapsår avge en revisionsberättelse till föreningsstämman. Berättelsen skall överlämnas till föreningens

² Senaste lydelse 1995:537.

styrelse senast två veckor före den ordinarie föreningsstämman. Revisorerna skall inom samma tid till styrelsen återlämna de redovisningshandlingar som har överlämnats till dem.

Revisionsberättelsen skall innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen har upprättats enligt denna lag eller, i fall som avses i 9 kap. 15 och 16 §§, enligt årsredovisningslagen (1995:1554). Innehåller inte årsredovisningen sådana upplysningar som skall lämnas enligt 9 kap. eller, i fall som avses i 9 kap. 15 och 16 §§, enligt årsredovisningslagen, skall revisorerna ange detta och lämna behövliga upplysningar i sin berättelse, om det kan ske.

Har revisorerna vid sin granskning funnit att någon åtgärd eller försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet ligger en styrelseledamot eller verkställande direktören till last eller att en styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid mot denna lag eller, i fall som avses i 9 kap. 15 och 16 §§, mot årsredovisningslagen eller mot stadgarna, skall det anmärkas i berättelsen. Revisionsberättelsen skall även innehålla ett uttalande i frågan om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören. Revisorerna kan även i övrigt i berättelsen anteckna de upplysningar som de önskar meddela medlemmarna.

I revisionsberättelsen skall också anmärkas om revisorerna funnit att föreningen inte har fullgjort sin skyldighet

1. att göra avdrag för preliminär A-skatt eller kvarstående skatt enligt uppbördslagen (1953:272),
2. att anmäla sig för registrering enligt 14 kap. 2 § mervärdesskattelagen (1994:200),
3. att lämna uppgift enligt 54 § 1 mom. uppbördslagen eller 4 § lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare eller särskild deklaration enligt 14 kap. 3 § mervärdesskattelagen, eller
4. att i rätt tid betala skatter och avgifter som avses i 1 - 3.

Om revisionsberättelsen innehåller anmärkning om att föreningen inte har fullgjort någon sådan skyldighet som avses i fjärde stycket 1-4, skall revisorerna genast sända in en avskrift av den till skattemyndigheten.

Revisionsberättelsen skall innehålla särskilda uttalanden om fastställande av balansräkningen och resultaträkningen samt om det förslag till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust som har lagts fram i förvaltningsberättelsen.

I en moderförening skall revisorerna avge en särskild revisionsberättelse beträffande koncernen. Härvid skall första - tredje och sjätte styckena tillämpas.

Om anmälan har gjorts enligt 8 § tredje eller femte stycket, skall revisor till revisionsberättelsen foga avskrift av anmälan.

9 kap.

15 § En ekonomisk förening som enligt 11 c, 11 e eller 11 g § bokföringslagen (1976:125) upprättar årsbokslut med tillämpning av bestämmelser i årsredovisningslagen (1995:1554) skall upprätta årsredovisning samt, i förekommande fall, koncernredovisning och delårsrap-

porter med tillämpning av 2 kap. 1 - 6 §§ och 7 § första och tredje styckena, 3 kap., 4 kap. 1 - 6 §§, 8 § första stycket och andra stycket 2 och 3, 9 - 13 §§, 14 § andra stycket och 15 - 17 §§, 5 kap. 1 - 12 §§, 14 § andra stycket och 15 - 24 §§, 6 kap., 7 kap. och 9 kap. 1, 3 och 4 §§ årsredovisningslagen. I så fall gäller även 10 kap. 1 § årsredovisningslagen.

Vid tillämpningen av årsredovisningslagen gäller följande.

1. Vad som sägs om aktiebolag och bolag gäller ekonomiska föreningar.

2. Vad som sägs om moderbolag gäller moderförening.

3. Vad som sägs om bolag som avses i 10 kap. 3 § andra och fjärde styckena aktiebolagslagen (1975:1385) gäller ekonomiska föreningar som avses i 8 kap. 5 § första och tredje styckena denna lag.

4. Med intresseföretag avses vad som anges i 1 kap. 5 och 6 §§ årsredovisningslagen.

5. Med andelar avses aktier och andra andelar i juridiska personer.

6. Uppskrivning får göras endast för avsättning till uppskrivningsfond.

7. De hänvisningar som finns i 7 kap. årsredovisningslagen till andra bestämmelser i den lagen skall inte tillämpas på 2 kap. 7 § andra stycket, 4 kap. 7 § och 14 § första stycket samt 5 kap. 14 § första och tredje styckena.

En förening som upprättar årsredovisning, koncernredovisning eller delårsrapport i enlighet med första eller andra stycket skall inte tillämpa bestämmelserna i 1, 2, 4 och 5 §§, 6 § första stycket och andra stycket första meningen, 7 § första och fjärde styckena, 8 §, 9 § första stycket, andra stycket 1, 2 och 7, tredje och fjärde styckena samt 11 §, 12 § första stycket och andra stycket första meningen samt 13 och 14 §§. För en sådan förening gäller inte heller vad som sägs i 10 § första stycket om koncernredovisningens delar.

16 § En ekonomisk förening som enligt 1 kap. 1 § andra stycket lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller 1 kap. 1 § andra stycket lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag är skyldig att upprätta koncernredovisning enligt de lagarna är inte skyldig att upprätta koncernredovisning enligt denna lag.

En sådan förening skall avge delårsrapporter även om den inte är skyldig att göra detta enligt 12 § första stycket första meningen. Vid upprättandet av årsredovisning och delårsrapporter gäller bestämmelserna i 15 §.

10 kap.

6 § Till reservfonden skall avsättas minst fem procent av den del av föreningens nettovinst för året som inte går åt för att täcka en balanserad förlust. Vid avsättning till reservfonden skall till nettovinsten räknas även gottgörelser. Uppgår reservfonden till minst tjugo procent av det inbetalda insatskapitalet behöver sådan avsättning till reservfond

som avses i detta stycke inte ske, om summan av reservfonden och det inbetalda insatskapitalet uppgår antingen till minst fyrtio procent av nettovärdet på föreningens tillgångar eller till minst samma belopp som föreningens skulder och avsättningar enligt balansräkningen.

Till reservfonden skall vidare avsättas det belopp som

1. medlem vid avgång ur föreningen inte får tillbaka av sina insatser,
2. förlagsandelsinnehavare inte får ut vid inlösen av en förlagsinsats,
3. enligt stadgarna skall avsättas till reservfonden,

4. enligt beslut av föreningsstämman i övrigt skall föras över från det i balansräkningen redovisade fria egna kapitalet till reservfonden.

Reservfonden får enligt beslut av föreningsstämman sättas ned endast för att täcka sådan förlust enligt den fastställda balansräkningen som inte kan täckas av fritt eget kapital.

Vid tillämpningen av första stycket skall belopp som i balansräkningen har tagits upp under rubriken Avsatt till pensioner eller sådan delpost som avses i 8 a § lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. inte räknas som skuld eller avsättning i den mån det överstiger det belopp under vilket posten enligt 7 § första stycket lagen om tryggnad av pensionsutfästelse m. m. inte får nedbringas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får medge en förening eller vissa grupper av föreningar undantag helt eller delvis från bestämmelserna i första - tredje styckena, om det finns synnerliga skäl till det med hänsyn till arten av föreningsverksamheten och övriga omständigheter.

11 kap.

12 § Likvidatorerna skall för varje räkenskapsår avge en årsredovisning, som skall läggas fram på den ordinarie föreningsstämman för godkännande. I fråga om likvidatorernas redovisning och dess behandling på föreningsstämman tillämpas inte 7 kap. 4 § andra stycket 1 och 2, 9 kap. 9 § andra stycket 7, 9 § tredje och fjärde styckena samt 10 och 11 §§.

I balansräkningen tas det egna kapitalet upp i en post, varvid insatskapitalet anges inom linjen och i förekommande fall delas upp på medlemsinsatskapital och förlagsinsatskapital.

Ingen tillgång får tas upp till ett högre värde än den beräknas inbringa efter avdrag för försäljningskostnaderna. Om en tillgång kan beräknas inbringa ett väsentligt högre belopp än det värde som har tagits upp i balansräkningen eller om för en skuld eller en likvidationskostnad kan beräknas åtgå ett belopp som väsentligt avviker från den redovisade skulden eller avsättningen, skall vid tillgångs-, skuld- eller avsättningsposten det beräknade beloppet anges inom linjen.

13 kap.

1 § Om en styrelseledamot eller verkställande direktören uppsåtligt eller av oaktsamhet skadar föreningen då han fullgör sitt uppdrag, skall han ersätta skadan. Detsamma gäller när skadan tillfogas en

föreningsmedlem eller någon annan genom överträdelse av denna lag eller, i fall som avses i 9 kap. 15 och 16 §§, tillämplig årsredovisningslag eller genom överträdelse av stadgarna.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.
2. Bestämmelserna i 9 kap. 15 och 16 §§ skall tillämpas första gången i fråga om det räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 1996.
3. En förening som upprättar års- eller koncernredovisning med tillämpning av bestämmelser i årsredovisningslagen (1995:1554), lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag skall inte tillämpa 4 kap. 5 § tredje stycket årsredovisningslagen på nedskrivning som har gjorts före lagens ikraftträdande.
4. En förening som upprättar års- eller koncernredovisning med tillämpning av bestämmelser i de lagar som anges i punkten 3 får använda belopp som avsatts till uppskrivningsfond före lagens ikraftträdande för nödvändiga nedskrivningar på anläggningstillgångar. Om detta görs, skall upplysning om detta lämnas i en not.

På regeringens vägnar

LAILA FREIVALDS

Sten Andersson
(Justitiedepartementet)
